

నృసింహ ఉత్తరతాపిన్యూపనిషత్తు

- డా. పీసపాటి వేంకటనాగ నరసింహ మారుతి

ఉపోద్ఘాతము :

ఈ ఉపనిషత్తు తొమ్మిది ఖండాలుగా విభజింపబడియున్నది. ఇందులో మహత్తరమైన తురీయమైన ఆత్మతత్త్వము వివరింపబడియున్నది. బ్రహ్మము-ఆత్మ-ప్రణవము ఒకటే అని గ్రహించి ప్రణవోపాసనద్వారా బ్రహ్మమును ఆత్మరూపముగా అనుభవములోనికి తెచ్చుకోవలెనని ఈ ఉపనిషత్తు తెలియజేయుచున్నది. ఇందుగల విషయములన్నీ ప్రజాపతి దేవతలడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానముగా తెలియపరచినవి.

ప్రథమఖండ సారాంశము-ఈ ఖండమునందు అణువుకన్నా అణువైన ఆత్మను గురించి, ఓంకారమునుగురించి వివరింపబడియున్నది. ఆత్మ 1. స్థూలత్వమువలన, స్థూలభుక్త్యమువలన, 2. సూక్ష్మత్వము, సూక్ష్మభుక్త్యమువలన, 3. స్థూలసూక్ష్మ ఐక్యమువలన 4. ఆనందభోగము వలన నాలుగు పాదములు కలిగియున్నది. వైశ్వానరుడు బ్రహ్మముయొక్క మొదటి పాదముగా, తైజసుడు బ్రహ్మముయొక్క రెండవ పాదముగా, ఈశ్వరుడు బ్రహ్మముయొక్క మూడవపాదముగా, చిదేకరసుడు ఆత్మయే నాలుగవ పాదముగా తెలుపబడినది.

ద్వితీయఖండ సారాంశము- ఈ ఖండము నందు అభిన్నమైన ఆత్మయొక్క జాగృత్-సుషుప్త-తురీయచతురావస్థల భిన్నత్వము, సర్వమునకు అన్యముగా ఉండి, ఆత్మ కేవలసాక్షిత్వము, ప్రణవములోని అకార, ఉకార, మకార, మాత్రతో ఏకీకృతము, తురీయ ఆత్మయే జాగ్రత్-స్వప్న-సుషుప్తలకు ఓత, అనుజ్ఞాత, అనుజ్ఞ, అవికల్పము అనువిషయము, ఓత, అనుజ్ఞాత, అనుజ్ఞ, అవికల్ప అను నాలుగు ఓంకార రూపములను విషయము, తురీయ ఓంకార ఉపాసనచే ఆత్మఫల శృతి అను విషయములు ప్రస్తావించబడ్డాయి.

తృతీయఖండ సారాంశము - ఈ ఖండము నందు ప్రణవమునకు ఉన్న నాలుగు పాదములు, నాలుగు పాదముల విచారము, తురీయపాదముచే బాగుగా చింతించి బ్రహ్మమును, ఆత్మను తెలుసుకొనవలెను. చతురాత్మయొక్క నాలుగు పాదములైన అకార-ఉకార-మకార-అర్ధమాత్రలు వరుసగా పృథ్వి-అంతరిక్షము-ద్యులోకము-సోమలోకము అను విషయమును, తురీయ ఉపాసనావిధానము, ఆత్మఫలశృతి, మహీపీఠమునందు పరివారసమేతంగా ఉన్న సప్తాత్మ, చతురాత్మ స్వరూపవివరము, స్థూల-సూక్ష్మ-కారణ-శరీరత్రయ ఉపసంహార విధానము, ఆత్మధ్యానము చక్కగా వివరింపబడినవి.

చతుర్థఖండ సారాంశము - ఈ ఖండమునందు తురీయ-ఆత్మపరబ్రహ్మము ఓంకారమన్న విషయము, తురీయ ఓంకారాగ్రమున ప్రకాశించు ఏకాదశ ఆత్మస్వరూపుడైన నారసింహ యోగసాధన, సర్వత్ర-సర్వదా-సర్వాత్ముడు నృసింహుడే అను విషయము, ఆయనే పరమేశ్వరుడు, తురీయుడు, ఉగ్రుడు, వీరుడు, మహాత్ము, విష్ణువు, జ్వలనుడు, సర్వతోముఖుడు, భీషణుడు, భద్రుడు, మృత్యుమృత్యుడు అను విషయము ప్రస్తావించబడినది. నారసింహ యోగారూఢమునకు సంబంధించిన వివరణ ఈ ఉపనిషత్తునందు తెలుపబడినది.

పంచమఖండ సారాంశము - ఈ ఖండము నందు ఉకార-అకారమే ఆప్తతమార్థము ఆప్తతమార్థము అనగా పొందవలసిన వాటిలో గొప్పఫలము. నారసింహుడే ఆప్తతముడు, సాక్షి, ఈశ్వరుడు అను విషయము, సర్వములో అంతరాంతరమున వ్యాపించియున్న వ్యాప్తతముడు అను విషయము, నృసింహుడే ఉత్కృష్టుడు, స్వప్రకాశుడు, ఆత్మమాత్రుడు కనుక అన్యముగా చూడబడలేనివాడు-అను విషయము, నృసింహుడే బ్రహ్మము, సర్వజ్ఞము, మహోమాయ, మహోవిభూతి అను విషయము, ఆత్మయే పరబ్రహ్మమైన నృసింహుడు అను తత్త్వము ప్రజాపతిచే వివరించబడెను.

షష్ఠఖండ సారాంశము- ఈ ఖండములో పాపాసురుని నుండి దేవతల విముక్తికి కారణమైన నృసింహ అనుష్టుప్ వర్ణన తెలుపబడినది. నృసింహ సోమముయొక్క మహిమ, దేవతలు ఓంకారాగ్రమున ప్రకాశించు తురీయాత్మను అనుష్టుబముచే అన్వేషించి ప్రణవముచే ఆత్మజ్యోతిని చేరుట అను వివరము, ఆత్మఫలశృతి, ఆత్మఫలశృతి అనగా సత్స్వ-రజః-తమోగుణములను, గుణాతీత దృష్టిలో ఏకం చేసి చిత్తమును ఆత్మలో లయం చేయువిధానము వివరింపబడెను.

సప్తమఖండసారాంశము - ఈ ఖండమునందు అకార-ఉకార-మకార లక్షణముల ఉపాసన, అకారముతో ఆత్మను అన్వేషించి, ఉపాసకుడు మకారుడై, అకార-ఉకార-మకారములచే బ్రహ్మమును అన్వేషించు విషయమును, నారసింహ అనుష్టుప్ లక్షణమువలన బ్రహ్మనిత్యత్వవిషయము, మకారముచేత మనోసాక్షిత్వ ఉపాసన మొదలగు విషయములు వివరింపబడినవి.

అష్టమఖండ సారాంశము- ఈ ఖండమందు ఏకము, ఓత, ప్రోతము, అద్వితీయము, అవికల్పము అయిన ఆత్మ నృసింహుడే అను తత్త్వము వివరింపబడినది. వాక్కు, చిన్మయములు, ఓంకారము సర్వము అన్న విషయము, ఆత్మయే సర్వమునకు స్వాత్మను ఇచ్చునది అను విషయము, సర్వము చిన్మయమే అను విషయము, ఆత్మయే ఓంకారము, ఓంకారమే సర్వము అను విషయము, అభయమే బ్రహ్మము, బ్రహ్మమే అభయమను విషయము, ఇందులో వివరింపబడినది.

నవమఖండ సారాంశము - ఈ ఖండమందు దేవతలు ప్రజాపతిని ఓంకారాత్మను ఉపదేశించమని కోరగా, అద్వైత-ఆత్మసిద్ధిని, స్వప్రకాశ చైతన్య ఆత్మకు జడమైన జగత్తు చిహ్నము అను విషయము ఆత్మ యందు మాయాస్వరూపము, ఈశ్వరహిరణ్యగర్భజీవస్వరూపములు. ఆత్మస్వరూపము, ఆత్మ నిత్యత్వము, అలక్షణ, ఆత్మలక్షణము, విదితా-విదితములకు పరమైన ఆత్మతత్త్వము, ఆత్మలక్షణములు, ఆత్మదర్శనము, మొదలగు విషయములు ప్రస్తావించబడినవి.

స్వస్తి

నృసింహ ఉత్తరతాపిన్యపనిషత్

శ్లో. నృసింహోత్తరతాపిన్యాం తుర్యతుర్యాత్మకం మహాః ।

పరమాద్వైతసామ్రాజ్యం ప్రత్యక్షముపలభ్యతే ॥

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవా భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజతాః ।

స్థిరైరంగైస్తుష్టువాంసస్తనూభిర్వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః ।

స్వస్తి న ఇంద్రో వృద్ధశ్రవః స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః ।

స్వస్తి నస్తార్క్షోఽరిష్టనేమిః స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు ॥

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

అథ నృసింహ ఉత్తరతాపిన్యపనిషత్ ప్రారంభః

ఓం దేవా హ వై ప్రజాపతిమబ్రువన్నుణోరణీయాం సమిమమాత్మానమోంకారం
నో వ్యాచక్ష్యేతి తథేత్యోమిత్యేతదక్షరమిదం సర్వం తస్యోపవ్యాఖ్యానం భూతం భవద్భు
విష్యదితి సర్వమోంకార ఏవ యచ్ఛాన్యత్రికాలాతీతం తదప్యోంకార ఏవ. సర్వం హ్యేత
ద్రుహ్యాయమా త్మా బ్రహ్మ తమేతమాత్మానమోమితి బ్రహ్మణైకీకృత్య బ్రహ్మ చాత్మానో
మిత్యేకీకృత్య తదేకమజరమమృతమభయమోమిత్యనుభూయతస్మిన్నిదం సర్వం త్రిశరీర
మారోప్య తన్మయం హి తదేవేతి సంహరేదోమితి తం వా ఏతం త్రిశరీరమాత్మానం
త్రిశరీరం పరం బ్రహ్మనుసందధ్యాత్సులత్వాత్సులభుక్త్వాచ్చ సూక్ష్మత్వాత్ సూక్ష్మ
భుక్త్వాచ్చైక్యాదానందభోగాచ్చ సోఽయమాత్మా చతుష్పాణ్ణగరితస్థానః స్థూలప్రజ్ఞః
సప్తాంగ ఏకోనవింశతిముఖః స్థూలభుక్ చతురాత్మా విశ్వో వైశ్వానరః ప్రథమః పాదః ॥

స్వప్నస్థానః సూక్ష్మప్రజ్ఞః సప్తాంగ ఏకోనవింశతిముఖః సూక్ష్మభుక్ చతురాత్మా
తైజసో హిరణ్యగర్భో ద్వితీయః పాదో యత్ర సుప్తో న కంచన కామం కామయతే న
కంచన స్వప్నం పశ్యతి తత్సుషుప్తం. సుషుప్తస్థాన ఏకీభూతః ప్రజ్ఞానఘన

ఏవానందమయో హ్యనందభుక్ చేతోముఖశ్చతురాత్మా ప్రాజ్ఞ ఈశ్వరస్తతీయః పాదః
 ఏష సర్వేశ్వర ఏష సర్వజ్ఞ ఏషోఽన్తర్యామేష యోనిః సర్వస్య ప్రభవాప్యయౌ హి
 భూతానాం త్రయమప్యేతత్సుషుప్తం స్వప్నం మాయామాత్రం చిదేకరసో హ్యయమాత్మాథ
 తురీయశ్చతురాత్మా తురీయావసితత్వాదేకైకస్యోతానుజ్ఞాత్రను జ్ఞావికల్పైస్త్రయమప్యత్రాపి
 సుషుప్తం స్వప్నం మాయామాత్రం చిదేకరసో హ్యథాయమాదేశో న స్థూలప్రజ్ఞం న
 సూక్ష్మప్రజ్ఞం నోభయతః ప్రజ్ఞం న ప్రజ్ఞం నాప్రజ్ఞం న ప్రజ్ఞానఘనమద్భుష్ట
 మవ్యవహార్యమగ్రాహ్యమలక్షణమచింత్యమవ్యవదేశ్యమేకాత్మ ప్రతయసారం ప్రపంచోప
 శమం శివం శాంతమద్వైతం చతుర్థం మన్యంతే స ఆత్మా స విజ్ఞేయ ఈశ్వరగ్రాస
 స్తురీయస్తురీయః ॥

ఇత్యాథర్వణీయ నృసింహోత్తరతాపనీయోపనిషత్సు ప్రథమః ఖండః

తం వా ఏతమాత్మానం జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తం స్వప్నేఽజాగ్రతమసుషుప్తం
 సుషుప్తేఽజాగ్రతమస్వప్నం తురీయేఽజాగ్రతమస్వప్నమసుషుప్తమవ్యభిచారిణం నిత్య
 ఆనందం సదేకరసం హ్యేవచక్షుషో ద్రష్టా శ్రోత్రస్య ద్రష్టా వాచో ద్రష్టా మనసో ద్రష్టా
 బుద్ధేర్ద్రష్టా ప్రాణస్య ద్రష్టా తమసో ద్రష్టా సర్వస్య ద్రష్టా తతః సర్వస్మాదన్యో
 విలక్షణచక్షుషః సాక్షీ శ్రోత్రస్య సాక్షీ వాచః సాక్షీ మనసః సాక్షీ బుద్ధేః సాక్షీ ప్రాణస్య సాక్షీ
 తమసః సాక్షీ సర్వస్య సాక్షీ తతోఽవిక్రియో మహాచైతన్యోఽస్మాత్సర్వస్మాత్ప్రియతమ
 ఆనందఘనం హ్యేవమస్మాత్సర్వస్మాత్పురతః విభాతమేకరసమేవాజరం అమృతం
 అభయం బ్రహ్మైవాప్యజయైనం చతుష్పాదం మాత్రాభిరోంకారేణ చైకీకుర్యాత్
 జాగరితస్థానశ్చతురాత్మా విశోఽవైశ్వానరశ్చతూరూపోఽకార ఏవ చతూరూపో
 హ్యయమకారః స్థూలసూక్ష్మబీజసాక్షిభిరకారరూపైరాప్తేరాదిమత్వాద్వా స్థూలత్వాత్
 సూక్ష్మత్వాద్బీజత్వాత్సాక్షిత్వాచ్ఛాప్నోతి హ వా ఇదం సర్వమాదిశ్చ భవతి య ఏవం వేద ॥

స్వప్నస్థానశ్చతురాత్మా తైజసో హిరణ్యగర్భశ్చతురూప ఉకార ఏవ చతురూపో
 హ్యాయముకారః స్థూలసూక్ష్మబీజసాక్షిభిరుకారరూపైరుత్కర్షాత్ ఉభయత్వాత్సూలత్వాత్
 సూక్ష్మత్వాద్బీజత్వాత్సాక్షిత్వాచ్ఛోత్కర్షతి హ వై జ్ఞానసంతతిం సమానశ్చ భవతి య
 ఏవం వేద ।

సుషుప్తస్థానశ్చతురాత్మా ప్రాజ్ఞ ఈశ్వరశ్చతురూపోమకార ఏవ చతురూపోహి
 అయం మకారః స్థూలసూక్ష్మబీజసాక్షిభిః మకారరూపైర్మితేరపీతేర్వా స్థూలత్వాత్
 సూక్ష్మత్వాద్బీజత్వాత్సాక్షిత్వాచ్ఛ మినోతి హ వా ఇదం సర్వమపీతిశ్చ భవతి య ఏవం వేద।

మాత్రామాత్రాః ప్రతిమాత్రాః కుర్యాదథ తురీయ ఈశ్వరగ్రాసః స స్వరాట్
 స్వయమీశ్వరః స్వప్రకాశః చతురాత్మోతానుజ్ఞాత్రనుజ్ఞావికల్పైరోతో హ్యాయమాత్మా
 యథేదం సర్వమంతకాలే కాలాగ్నిః సూర్య ఉస్మైరనుజ్ఞాతో హ్యాయమాత్మాహ్యస్య సర్వస్య
 స్వాత్మానం దదాతీదం సర్వం స్వాత్మానమేవ కరోతి యథా తమః సవితానుజ్ఞైకరసో
 హ్యాయమాత్మా చిద్రూప ఏవ యథా దాహ్యం దగ్ధాగ్నిరవికల్పో హ్యాయమాత్మా
 వాఙ్మనోఽగోచరత్వాచ్ఛిద్రూపశ్చతురూప ఓంకార ఏవ చతురూపో హ్యాయమోంకార
 ఓతానుజ్ఞాత్రనుజ్ఞా వికల్పైరోంకారరూపైరాత్మైవ నామరూపాత్మకం హీదంసర్వంతురీయ
 త్వాచ్ఛిద్రూపత్వాచ్ఛోతత్వాదనుజ్ఞాత్వత్వాదనుజ్ఞాత్వాదవికల్పరూపత్వాచ్ఛావికల్పరూపం
 హీదం సర్వం నైవ తత్ర కాచన భిదాఽస్త్యథ తస్యాయమాదేశో ఽమాత్రశ్చతుర్థో
 ఽవ్యవహార్యః ప్రపంచోపశమః శివోఽద్వైత ఓంకార ఆత్మైవ సంవిశత్యాత్మనాత్మానం
 య ఏవం వేదైష వీరో నారసింహేన వానుష్ఠుభా మంత్రరాజేన తురీయం విద్యాదేష
 హ్యోత్మానం ప్రకాశయతి సర్వసంహారసమర్థః పరిభవాసహః ప్రభుర్వాప్యప్తః
 సదోజ్ఞ్వులోఽవిద్యాతత్కార్యహీనః స్వాత్మబంధహరః సర్వదా ద్వైతరహిత ఆనందరూపః
 సర్వాధిష్ఠానస్మాతో నిరస్తావిద్యాతమోమోహోఽహమేవేతి తస్మాదేవమేవేమమాత్మానం
 పరం బ్రహ్మానుసందధ్యాదేష వీరో నృసింహ ఏవేతి ॥

ఇత్యాధర్వణీయ నృసింహోత్తరతాపనీయోపనిషత్సు ద్వితీయః ఖండః

తస్య హ వై ప్రణవస్య యా పూర్వా మాత్రా సా ప్రథమపాదోభయతో భవతి. ద్వితీయా ద్వితీయస్య తృతీయా తృతీయస్య చతుర్థోతానుజ్ఞాత్రనుజ్ఞావికల్పరూపా తయా తురీయం చతురాత్మానమన్విష్య చతుర్థపాదేన చ తయా తురీయేణ అనుచింతయన్లసేత్తస్య హ వా ఏతస్య ప్రణవస్య యా పూర్వా మాత్రా సా పృథివ్యకారః స ఋగ్భిర్భగ్వేదో బ్రహ్మ వసవో గాయత్రీ గార్హపత్యః సా ప్రథమః పాదో భవతి. భవతి చ సర్వేషు పాదేషు చతురాత్మా స్థూలసూక్ష్మబీజసాక్షిభిర్ద్వితీయాంతరిక్షం స ఉకారః స యజుర్భిర్భుజుర్వేదో విష్ణురుద్రాస్త్రిష్టబ్జక్షిణాగ్నిః సా ద్వితీయః పాదో భవతి. భవతి చ సర్వేషు పాదేషు చతురాత్మా స్థూలసూక్ష్మబీజసాక్షిస్త్రితీయా ద్యౌః స మకారః స సామభిః సామవేదో రుద్రాదిత్యా జగత్యాహవనీయః సా తృతీయః పాదో భవతి. భవతి చ సర్వేషు పాదేషు చతురాత్మా స్థూలసూక్ష్మబీజసాక్షిభిర్యాజివసానేఽస్య చతుర్థర్థ మాత్రా సా సోమలోక ఓంకారః సాధర్వణైర్మంత్రైరధర్వవేదః సంవర్తకోఽగ్నిర్మరుతో విరాడేకర్షిర్భాస్వతీ స్పృతా సా చతుర్థః పాదో భవతి. భవతి చ సర్వేషు పాదేషు చతురాత్మా స్థూలసూక్ష్మబీజసాక్షిభిర్మాత్రా మాత్రాః ప్రతిమాత్రాః కృతోఽతానుజ్ఞాత్రనుజ్ఞా వికల్పరూపం చింతయన్లసేజ్ఞో ఽమృతో హుతసంవిత్కః శుద్ధః సంవిష్టో నిర్విఘ్న ఇమమసునియమేఽనుభూయేహేదం సర్వం దృష్ట్వా స ప్రపంచహీనోఽథ సకలః సాధారోఽమృతమయశ్చతురాత్మాథ మహాపీఠే సపరివారం తమేతం చతుఃసప్తాత్మానం చతురాత్మానం మూలాగ్నావగ్నిరూపం ప్రణవం సందధ్యాత్సప్తాత్మానం చతురాత్మాన మకారం బ్రహ్మణం నాభౌ సప్తాత్మానం చతురాత్మానం ఉకారం విష్ణుం హృదయే సప్తాత్మానం చతురాత్మానం మకారం రుద్రం భూమధ్యే సప్తాత్మానం చతురాత్మానం చతుఃసప్తాత్మానం చతురాత్మానమోంకారం సర్వేశ్వరం ద్వాదశాంతే. సప్తాత్మానం చతురాత్మానం చతుఃసప్తాత్మానమోంకారం తురీయమానందామృతరూపం షోడశాంతే అథానందామృతేనై తాంశ్చతుర్థా సంపూజ్య తథా బ్రహ్మణమేవ విష్ణుమేవ రుద్రమేవ

విభక్తాంస్త్రీనేవావిభక్తాంస్త్రీనేవ లింగరూపానేవ చ సంపూజ్యోపహారైశ్చతుర్థాథ లింగాన్
 సంహృత్య తేజసా శరీరత్రయం సంవ్యాప్య తదధిష్ఠానమాత్మానం సంజ్వాల్య తత్రేజ
 ఆత్మచైతన్యరూపం బలమవష్టభ్యతస్య గుణైరైక్యం సంపాద్య మహాస్థూలం మహాసూక్ష్మే
 మహాసూక్ష్మం మహాకారణే చ సంహృత్య మాత్రాభిరోతానుజ్ఞాత్రనుజ్ఞావికల్పరూపం
 చింతయన్ప్రసేత్ ॥

ఇత్యాధర్వణీయ నృసింహోత్తరతాపనీయోపనిషత్సు తృతీయః ఖండః

తం వా ఏతమాత్మానం పరమం బ్రహ్మోంకారం తురీయోంకారాగ్ర
 విద్యోతమనుష్టుభా నత్వా ప్రసాద్యోమితి సంహృత్యాహమిత్యనుసందధ్యాదధైతమేవ
 ఆత్మానం పరమం బ్రహ్మోంకారం తురీయోంకారాగ్రవిద్యోతమేకాదశాత్మానం
 నారసింహం నత్వోమితి సంహరన్నానుసందధ్యాత్ అధైతమేవమాత్మానం పరమం
 బ్రహ్మోంకారం తురీయోంకారాగ్రవిద్యోతం ప్రణవేన సంచింత్యానుష్టుభా నత్వా
 సచ్చిదానందపూర్ణాత్మసు నవాత్మకం సచ్చిదానందపూర్ణాత్మానం పరం బ్రహ్మ
 సంభావ్యాహమిత్యాత్మానమాదాయ నమసా బ్రహ్మణైకీకుర్యాద్యదనుష్టుభైవ వా ఏష (ఉ
 ఏవ న్రేష) పాఠభేదః హి సర్వత్ర సర్వదా సర్వాత్మా (సింహోఽసౌ) సన్ సర్వమత్తి
 నృసింహోఽసౌ పరమేశ్వరోఽసౌ హి సర్వత్ర సర్వదా సర్వాత్మా సంత్సర్వమత్తి నృసింహ
 ఏవైకల ఏష తురీయ ఏష ఏవోగ్ర ఏష ఏవ వీర ఏష ఏవ మహానేష ఏవ విష్ణురేష ఏవ
 జ్వలన్నేష ఏవ సర్వతోముఖ ఏష ఏవ నృసింహ ఏష ఏవ భీషణ ఏష ఏవ భద్ర ఏష ఏవ
 మృత్యుమృత్యురేష ఏవ నమామ్యేష ఏవాహమేవం యోగారూఢో బ్రహ్మణ్యేవానుష్టుభం
 సందధ్యాదోంకార ఇతి ॥ తదేతా శ్లోకౌ భవతః ॥

సంస్తభ్య సింహం స్వసుతాన్గుణార్థాన్ సంయోజ్య శృంగైర్మౌషభస్య హత్వా ।

వశ్యాం స్ఫురంతీమసతీం నిపీడ్య సంభక్త్య సింహేన స ఏష వీరః ॥

శృంగప్రోతాన్నాదాన్సుష్ట్యా హత్వా తామగ్రీనత్స్వయమ్ ।
 నత్వా చ బహుధా దృష్ట్యా నృసింహః స్వయముద్భభావితీ ॥
 (పాఠభేదాః-పదా-స్ఫుష్ట్యా)

ఇత్యాధర్వణీయ నృసింహోత్తరతాపనీయోపనిషత్సు చతుర్థః ఖండః

అధైషో ఏవ అకార ఆప్తతమార్థ ఆత్మన్యేవ నృసింహ దేవే బ్రహ్మణి వర్తత ఏష
 హ్యేవాప్తతమ ఏష హి సాక్ష్యేష ఈశ్వరస్తత్సర్వగతో (ఈశ్వరోఽతః సర్వగతో) పాఠభేదః
 న హీదం సర్వమేష హి వ్యాప్తతమైదం సర్వం యదయమాత్మా మాయామాత్ర ఏష
 ఏవోగ్ర ఏష హి వ్యాప్తతమ ఏష ఏవ వీర ఏష హి వ్యాప్తతమ ఏష ఏవ మహానేష హి
 వ్యాప్తతమ ఏష ఏవ విష్ణురేష హి వ్యాప్తతమ ఏష ఏవ జ్వలన్నేష హి వ్యాప్తతమ ఏష
 ఏవ సర్వతోముఖ ఏష హి వ్యాప్తతమ ఏష ఏవ నృసింహ ఏష హి వ్యాప్తతమ ఏష ఏవ
 భీషణ ఏష హి వ్యాప్తతమ ఏష ఏవ భద్ర ఏష హి వ్యాప్తతమ ఏష ఏవ
 మృత్యుమృత్యురేష హి వ్యాప్తతమ ఏష ఏవ నమామ్యేష హి వ్యాప్తతమ ఏష ఏవాహమేష
 హి వ్యాప్తతమ ఆత్మైవ నృసింహో దేవో బ్రహ్మ భవతి య ఏవం వేద సోఽకామో
 నిష్కామ ఆప్తకామ ఆత్మకామో న తస్య ప్రాణా ఉత్కామంత్యతైవ సమవలీయంతే
 బ్రహ్మైవ సన్న్వహ్మీప్యేత్యధైష ఏవోంకార ఉత్కృష్టతమార్థ ఆత్మన్యేవ నృసింహ దేవే
 బ్రహ్మణి వర్తతే తస్మాదేష సత్యస్వరూపో న హ్యన్యదస్యప్రమేయమనాత్మప్రకాశమేష హి
 స్వప్రకాశోఽసంగోఽన్యన్న వీక్షత ఆత్మాతో నాన్యథా ప్రాప్తిరాత్మమాత్రం
 హ్యేతదుత్కృష్టమేష ఏవోగ్ర ఏష హ్యేవోత్కృష్ట ఏష ఏవ వీర ఏష హ్యేవోత్కృష్ట ఏష ఏవ
 మహానేష హ్యేవోత్కృష్ట ఏష ఏవ విష్ణురేష హ్యేవోత్కృష్ట ఏష ఏవ జ్వలన్నేష
 హ్యేవోత్కృష్ట ఏష ఏవ సర్వతోముఖ ఏష హ్యేవోత్కృష్ట ఏష ఏవ నృసింహ ఏష
 హ్యేవోత్కృష్ట ఏష ఏవ భీషణ ఏష హ్యేవోత్కృష్ట ఏష ఏవ భద్ర ఏష హ్యేవోత్కృష్ట ఏష
 ఏవ మృత్యుమృత్యురేష హ్యేవోత్కృష్ట ఏష ఏవ నమామ్యేష హ్యేవోత్కృష్ట ఏష

ఏవాహమేష హ్యేవోత్కృష్టస్తస్మాదాత్మానమేవైనం జానీయాదాత్మైవ నృసింహో దేవో
 బ్రహ్మ భవతి య ఏవం వేద. సోఽకామో నిష్కామ ఆప్తకామ ఆత్మకామో న తస్య
 ప్రాణా ఉత్కామంత్యతైవ సమవలీయంతే. బ్రహ్మైవ సన్బ్రహ్మ్యేత్యధైష ఏవ మకారో
 మహావిభూత్యర్థ ఆత్మన్యైవ నృసింహే దేవే బ్రహ్మణి వర్తతే
 తస్మాదయమనలోఽభిన్నరూపః స్వప్రకాశో బ్రహ్మైవాప్తతమ ఉత్కృష్టతమ ఏతదేవ
 బ్రహ్మిపి సర్వజ్ఞం మహామాయం మహావిభూత్యేతదేవోగ్రమేతద్ధి మహావిభూత్యేతదేవ
 వీరమేతద్ధి మహావిభూత్యేతదేవ మహదేతద్ధి మహావిభూత్యేతదేవ విష్ణ్వేతద్ధి
 మహావిభూత్యేతదేవ జ్వలదేతద్ధి మహావిభూత్యేతదేవ సర్వతోముఖమేతద్ధి మహావిభూత్యే
 తదేవ నృసింహమేతద్ధి మహావిభూత్యేతదేవ భీషణమేతద్ధి మహావిభూత్యేతదేవ భద్రమే
 తద్ధి మహావిభూత్యేతదేవ మృత్యుమృత్య్వేతద్ధి మహావిభూత్యేతదేవ నమామ్యేతద్ధి
 మహావిభూత్యేతదేవాహమేతద్ధి మహావిభూతి తస్మాదకారోకారాభ్యామిమమాత్మానమాప్త
 తమముత్కృష్టతమం చిన్మాత్రం సర్వద్రష్టారం సర్వసాక్షిణం సర్వగ్రాసం సర్వ
 ప్రేమాస్పదం సచ్ఛిదానందమాత్రమేకరసం పురతోఽస్మాత్సర్వస్మాత్సువిభాతం అన్విష్యాప్త
 తమముత్కృష్టతమం చిన్మాత్రం మహావిభూతి సచ్ఛిదానందమాత్రమేకరసం పరమేవ
 బ్రహ్మ మకారేణ జానీయాదాత్మైవ నృసింహో దేవః పరమేవ బ్రహ్మ భవతి య ఏవం
 వేద. సోఽకామో నిష్కామ ఆప్తకామ ఆత్మకామో న తస్య ప్రాణా ఉత్కామంత్యతైవ
 సమవలీయంతే బ్రహ్మైవ సన్బ్రహ్మ్యేతీతి హ ప్రజాపతిరువాచ ॥

ఇత్యాధర్వణీయ నృసింహోత్తరతాపనీయోపనిషత్సు పంచమః ఖండః

తే దేవా ఇమమాత్మానం జ్ఞాతుమైచ్ఛంస్తాన్తాసురః పాప్మా (పరిజగ్రాహ)
 పారాన్తరమ్ పరిజగ్రాహ త ఐక్షంత హంతైనమాసురం పాప్మానం గ్రసామ
 ఇత్యేతమేవోం కారాగ్రవిద్యోతం తురీయతురీయమాత్మానముగ్రమనుగ్రం వీరమవీరం

మహాంత మమహాంతం విష్ణుమవిష్ణుం జ్వలంతమజ్వలంతం సర్వతోముఖం
 అసర్వతోముఖం నృసింహమనృసింహం భీషణమభీషణం భద్రమభద్రం
 మృత్యుమృత్యుమమృత్యు మృత్యుం నమామ్యనమామ్యహమనహం నృసింహోనుష్టుభైవ
 బుబుధిరే తేభ్యో హాసావాసురః పాప్మా సచ్చిదానందఘనజ్యోతిరభవత్తస్మాత్
 అపక్వకషాయ ఇమమేవోం కారాగ్రవిద్యోతం తురీయతురీయమాత్మానం
 నృసింహోనుష్టుభైవ జానీయాత్తస్యాసురః పాప్మా సచ్చిదానందఘనజ్యోతిర్భవతి. తే దేవా
 జ్యోతిష ఉత్తితీర్షవో ద్వితీయాద్భయమేవ పశ్యంతమ్ ఇమమేవోంకారాగ్రవిద్యోతం
 తురీయతురీయమాత్మాన మనుష్టుభాన్విష్య ప్రణవేనైవ తస్మిన్నవస్థితాస్తేభ్యస్తజ్యోతిరస్య
 సర్వస్య పురతః సువిభాతమవిభాతమద్వైతం అచింత్యమలింగం స్వప్రకాశం
 ఆనందఘనం శూన్యమభవదేవంవిత్స్వప్రకాశం పరమేవ బ్రహ్మ భవతి తే దేవాః
 పుత్రైషణాయాశ్చ విత్రైషణాయాశ్చ లోకైషణాయాశ్చ ససాధనేభ్యో వ్యుత్థాయ నిష్పరిగ్రహో
 అశిఖా అయజ్ఞోపవీతా అంధా బధిరా ముగ్ధాః క్లీబా మూకా ఉన్మత్త ఇవ పరివర్తమానాః
 శాంతా దాంతా ఉపరతాస్తితిక్షవః సమాహితా ఆత్మరతయ ఆత్మకీడా ఆత్మమిధునా
 ఆత్మానందాః ప్రణవమేవ పరం బ్రహ్మోత్మప్రకాశం శూన్యం జానంతస్తత్రైవ
 పరిసమాప్తాస్తస్మాద్దేవానాం వ్రతమాచరన్సోంకారే పరే బ్రహ్మణి పర్యవసితో భవేత్స
 ఆత్మన్యైవాత్మానం పరం బ్రహ్మ పశ్యతి ॥

(పాఠభేదః – నిరాగారా, ఆత్మనైవాత్మానం, పరమం)

తదేష శ్లోకః

శృంగేశ్వశృంగం సంయోజ్య సింహం శృంగేషు యోజయేత్ ।
 శృంగాభ్యాం శృంగమాబధ్య త్రయో దేవా ఉపాసత ఇతి ॥

ఇత్యాధర్వణీయ నృసింహోత్తరతాపనీయోపనిషత్సు షష్ఠః ఖండః

దేవా హ వై ప్రజాపతిమబ్రువన్ భూయ ఏవ నో భగవాన్విజ్ఞాపయత్ప్వితీ తథేత్యజత్వాత్
 అమరత్వాదజరత్వాదమృతత్వాత్ అశోకత్వాత్ అమోహత్వాత్ అనశనాయత్వాత్
 అపిపాసత్వాదద్వైతత్వాచ్చాకారేణేమమాత్మానమన్విష్యోత్కృష్టత్వాదుత్పాదకత్వాదుత్
 ఉత్ప్రవేష్టత్వాదుత్థాపయితృత్వాదుద్ధృష్టత్వాదుత్కర్తృత్వాదుత్పథవారకత్వాద్దుద్ధ్రాసత్వాత్
 ఉద్భ్రాంతత్వాదుత్తీర్ణవికృతత్వాచ్ఛోకారేణేమమాత్మానం పరమం బ్రహ్మ నృసింహం
 అన్విష్యాకారేణేమమాత్మానముకారం పూర్వార్థమాకృష్య సింహీకృతోత్తరార్థన తం
 సింహమాకృష్యమహత్త్వాన్మహస్త్వాన్మానత్వాన్ముక్తత్వాన్మహాదేవత్వాన్మహేశ్వరత్వాన్మహా
 సత్త్వాన్మహాచిత్త్వాన్మహానందత్వాన్మహాప్రభుత్వాచ్చ మకారార్థేనానేనాత్మనైకీకుర్యాదశరీరో
 నిరిందియోఽప్రాణోఽతమాః సచ్చిదానందమాత్రః స స్వరాట్ భవతి య ఏవం వేద ।
 కస్త్యమిత్యహమితి హోవాచైవమేవేదం సర్వం తస్మాదహమితి సర్వాభిధానం
 తస్మాదిరయమకారః స ఏవ భవతి. సర్వం హ్యయమాత్మాయం హి సర్వాంతరో న
 హీదం సర్వమహమితి హోవాచైవ నిరాత్మకమాత్మైవేదం సర్వం తస్మాత్సర్వాత్మ
 కేనాకారేణ సర్వాత్మకమాత్మానమన్విచ్ఛేద్భృష్టైవేదం సర్వం సచ్చిదానందరూపం
 సచ్చిదానందరూపమిదం సర్వం సద్దీదం సర్వం సత్సదితి చిద్దీదం సర్వం కాశతే
 ప్రకాశతే చేతి కిం సదితీదమిదం నేత్యనుభూతిరితి కైషేతీయమియం నేత్యవచనేనైవ
 అనుభవన్నువాచైవమేవ చిదానందావప్యవచనేనైవానుభవన్నువాచ సర్వమన్యదపి స
 పరమానందస్య బ్రహ్మణో నామ బ్రహ్మేతి తస్యాంత్యోఽయం మకారః స ఏవ భవతి
 తస్మాన్మకారేణ పరమం బ్రహ్మోన్విచ్ఛేత్కిమిదమేవమిత్యకార ఇత్యేవాహావిచికిత్సన్
 తస్మాదకారేణేమమాత్మానమన్విష్యమకారేణ బ్రహ్మణానుసందధ్యాదుకారేణవిచికిత్సన్ న
 శరీరోఽనిందియోఽప్రాణోఽతమాః సచ్చిదానందమాత్రః స స్వరాట్ భవతి య ఏవం
 వేద. బ్రహ్మ వా ఇదం సర్వమత్తృత్వాదుగ్రత్వాద్వీరత్వాన్మహత్వాద్విష్ణుత్వాజ్జ్వలత్వాత్
 సర్వతోముఖత్వాన్మసింహత్వాద్బీషణత్వాద్భద్రత్వాన్మృత్యుమృత్యుత్వాన్మమామిత్వాదహం
 త్వాదితి సతతం హ్యేతద్భ్రహ్మోగ్రత్వాద్వీరత్వా న్మహత్వాద్విష్ణుత్వాజ్జ్వలత్వాత్

సర్వతోముఖత్వాన్నుసింహత్వాద్భీషణత్వాద్భద్రత్వాన్పృథ్వీమృత్యుత్వాన్నమామిత్వాదహం
 త్వాతి తస్మాదకారేణ పరమం బ్రహ్మోన్విష్య మకారేణ మన ఆద్యవితారం మన
 ఆదిసాక్షిణమన్విచ్ఛేత్స యదైతత్సర్వమపేక్షతే తదైతత్సర్వమస్మిన్ప్రవిశతి స యదా
 ప్రతిబుద్ధ్యతే తదేతత్సర్వమస్మాదేవోత్తిష్ఠతి తదేవ తత్సర్వం నిరూహ్య ప్రత్యూహ్య సంపీడ్య
 సంజ్వాల్య సంభక్ష్య స్వాత్మానమేవైషాం దదాత్యత్యుగ్రోఽతివీరో తిమహానితి విష్ణురతి
 జ్వలన్నతిసర్వతోముఖోఽతినృసింహోఽతిభీషణోఽతిభద్రోఽతిమృత్యుమృత్యురతినమా
 మృత్యుహం భూత్వా స్వే మహిన్ని సదా సమాసతే తస్మాదేనమకారార్థేన పరేణ
 బ్రహ్మణైకీకుర్యాదుకారేణావిచిత్సన్నశరీరో నిరింద్రియోఽప్రాణోఽమనః సచ్ఛిదానందమాత్రః
 స స్వరాట్ భవతి య ఏవం వేద ॥

తదేష శ్లోకః

శృంగం శృంగార్థమాకృష్య శృంగేణానేన యోజయేత్ ।
 శృంగమేనం పరే శృంగే తమతేనాపి యోజయేత్ ॥

ఇత్యాధర్వణీయ నృసింహోత్తరతాపనీయోపనిషత్సు సప్తమః ఖండః

అథ తురీయేణోతశ్చ ప్రోతశ్చ హ్యయమాత్మా నృసింహోఽస్మిన్నర్వమయం
 సర్వాత్మానం హి సర్వం (నైవోతోఽద్వయో) పాతాన్తరమ్ హ్యయమాత్మైకల ఏవావికలో
 న హి వస్తు సదయం హ్యోత ఇవ సద్ధనోఽయం చిద్ధన ఆనందఘన
 ఏకరసోఽవ్యవహార్యః కేనచనాద్వితీయ ఓతశ్చ ప్రోతశ్చైష ఓంకార ఏవం నైవమితి పృష్ట
 ఓమిత్యేవాహ వాగ్వా ఓంకారో వాగేవేదం సర్వం సహ్యశబ్దమివేహాస్తి చిన్మయో
 హ్యయమోంకారశ్చిన్మయమిదం సర్వం తస్మాత్పరమేశ్వర ఏవైకమేవ తద్భవత్యేతత్
 అమృతమభయమేతద్భ్రహ్మభయం వై బ్రహ్మభయం హీ వై బ్రహ్మ భవతి య ఏవం
 వేదేతి రహస్యమనుజ్ఞాతా హ్యయమాత్మైష హ్యస్య సర్వస్య స్వాత్మానమనుజానాతి న

హీదం సర్వం స్వత ఆత్మవిన్న హ్యయమోతో నానుజ్ఞాతాఽసంగత్వాదవికారిత్వాత్
 అసత్త్వాదస్యస్యానుజ్ఞాతా హ్యయమోంకార ఓమితి హ్యనుజ్ఞానాతి వాగ్వా ఓంకారో
 వాగేవేదం సర్వమనుజ్ఞానాతి చిన్మయో హ్యయమోంకారశ్చిద్ధీదం సర్వం
 నిరాత్మకమాత్మసాత్కరోతి తస్మాత్పరమేశ్వర ఏవైకమేవ తద్భవత్యేతదమృతమభయం
 ఏతద్భ్రహ్మభయం వై బ్రహ్మభయం హి వై బ్రహ్మ భవతి య ఏవం వేదేతి
 రహస్యమనుజ్ఞైకరసో హ్యయమాత్మా ప్రజ్ఞానఘన ఏవాయం యస్మాత్సర్వాత్పురతః
 సువిభాతోఽతశ్చిద్ధన ఏవ న హ్యయమోతో నానుజ్ఞాతైతదాత్మ్యం హీదం సర్వం
 (సదేవానుజ్ఞేరరసో) పారాస్తరమ్ హ్యయమోంకార ఓమితి హ్యేవానుజ్ఞానాతి వాగ్వా
 ఓంకారో వాగేవ హ్యనుజ్ఞానాతి చిన్మయో హ్యయమోంకారశ్చిదేవ హ్యనుజ్ఞా
 తస్మాత్పరమేశ్వర ఏవైకమేవ తద్భవత్యేతదమృతమభయమేతద్భ్రహ్మభయం వై
 బ్రహ్మభయం హి వై బ్రహ్మ భవతి య ఏవం వేదేతి రహస్యమవికల్పో
 హ్యయమాత్మాఽద్వితీయత్వాదవికల్పో హ్యయమోంకారోఽద్వితీయత్వాదేవ చిన్మయో
 హ్యయమోంకారస్తస్మాత్పరమేశ్వర ఏవైకమేవ తద్భవత్యవికల్పోఽపి నాత్ర కాచన
 భిదాఽస్తి నైవ తత్ర కాచన భిదాస్త్యత్ర హి భిదామివ మన్యమానః శతధా సహస్రధా భిన్నో
 మృత్యోః స మృత్యుమాప్నోతి తదేతదద్వయం స్వప్రకాశం మహానందమాత్మా
 ఏవైతదమృతమభయమేతద్భ్రహ్మభయంవై బ్రహ్మభయం హి వై బ్రహ్మ భవతి య ఏవం
 వేదేతి రహస్యమ్ ॥

ఇత్యాభ్యర్షణీయ నృసింహోత్తరతాపనీయోపనిషత్సు అష్టమః ఖండః

దేవా హ వై ప్రజాపతిమబ్రువన్నిమమేవ నో భగవన్నోంకారమాత్మానముపదిశేతి
 తథేత్యుపద్రష్టాఽనుమంతైష ఆత్మా నృసింహశ్చిద్రూప ఏవావికారో హ్యుపలభః సర్వస్య
 సర్వత్ర న హ్యస్తి ద్వైతసిద్ధిరాత్మైవ సిద్ధోఽద్వితీయో మాయయా హ్యన్యదివ స వా ఏష
 ఆత్మా పర ఏషైవ సర్వం తథాహి ప్రాజ్ఞే సైషాఽవిద్యా జగత్సర్వమాత్మా పరమాత్మైవ

స్వప్రకాశోఽప్యవిషయజ్ఞానత్వాజ్ఞానన్నేవ హ్యత్ర న విజానాత్యనుభూతేర్థాయా చ
 తమోరూపానుభూతిస్తదేతజ్జడం మోహోత్మకమనంతమిదం రూపస్యాస్య వ్యంజికా
 నిత్యనివృత్తాపి మూఢైరాత్మేవ దృష్టాస్య సత్త్వమసత్త్వం చ దర్శయతి సిద్ధత్వా
 సిద్ధత్వాభ్యాం స్వతంత్రాస్వతంత్రత్వేన సైషా వటబీజసామాన్యవదనేకవటశక్తిరేకైవ.
 తద్యథా వటబీజసామాన్యమేకమనేకాన్వాప్యతిరిక్తాన్వటాన్సబీజానుత్పాద్య తత్ర తత్ర
 పూర్ణం సత్తిష్ఠత్వేవమేవైషా మాయా స్వాప్యతిరిక్తాని పూర్ణాని క్షేత్రాణి దర్శయిత్వా
 జీవేశావభాసేన కరోతి మాయా చావిద్యా చ స్వయమేవ భవతి సైషా విచిత్రా సుదృఢా
 బహ్వాంకురా స్వయం గుణభిన్నాంకురేష్వపి గుణభిన్నా సర్వత్ర బ్రహ్మవిష్ణుశివరూపిణీ
 చైతన్యదీప్తా తస్మాదాత్మన ఏవ త్రైవిధ్యం సర్వత్ర యోనిత్వమప్యభిమంతా జీవో
 నియంతేశ్వరః సర్వాహంమానీ హిరణ్యగర్భస్త్రిరూప ఈశ్వరవద్వ్యక్తచైతన్యః సర్వగో
 హ్యేష ఈశ్వరః క్రియాజ్ఞానాత్మా సర్వం సర్వమయం సర్వే జీవాః సర్వమయాః
 సర్వాస్వవస్థాసు తథాప్యల్పాః స వా ఏష భూతానీంద్రియాణి విరాజం దేవతాః
 కోశాంశ్చ సృష్ట్యా ప్రవిశ్యామూఢో మూఢ ఇవ వ్యవహరన్నాస్తే మాయయైవ
 తస్మాదద్వయ ఏవాయమాత్మా సన్నాతో నిత్యః శుద్ధో బుద్ధః సత్యో ముక్తో నిరంజనో
 విభురద్వయానందః పరః ప్రత్యగేకరసః ప్రమాణైరేతైరవగతః సత్తామాత్రం హీదం
 సర్వం సదేవ పురస్తాత్సిద్ధం హి బ్రహ్మ న హ్యత్ర కించనానుభూయతే
నావిద్యాఽనుభవాత్మా న స్వప్రకాశే సర్వసాక్షిణ్య విక్రియేఽద్వయే పశ్యతేహాపి
 సన్నాత్రమసదన్యత్సత్యం హీత్రం పురస్తాదయోని స్వాత్మస్థమానందచిద్ధనం సిద్ధం
 హ్యసిద్ధం తద్విష్ణురీశానో బ్రహ్మాన్యదపి సర్వం సర్వగతం సర్వమత ఏవ
 శుద్ధోఽబాధ్యస్వరూపో బుద్ధః సుఖస్వరూప ఆత్మా న హ్యేతన్నిరాత్మకమపి నాత్మా
 పురతో హి సిద్ధో న హీదం సర్వం కదాచిదాత్మా హి స్వమహిమస్థో నిరపేక్ష ఏక ఏవ
 సాక్షీ స్వప్రకాశః కిం తన్నిత్యమాత్మాఽత్ర హ్యేవ న విచికిత్సమేతద్దీదం సర్వం
 సాధయతి ద్రష్టా ద్రష్టుః సాక్ష్యవిక్రియః సిద్ధో నిరవద్యో బాహ్యభ్యంతర వీక్షణాత్

సువిస్ఫుటతమః స పరస్తాద్రూఢతైష దృష్టోఽదృష్టోవేతి దృష్టోఽవ్యవహార్యోఽవ్యలో
 నాల్పః సాక్ష్యవిశేషోఽనన్యోఽనుఖదుఃఖోఽద్వయః పరమాత్మా సర్వజ్ఞోఽనంతోఽ
 భిన్నోఽద్వయః సర్వదా సంవిత్తిరాయయా నాసంవిత్తిః స్వప్రకాశే యూయమేవ దృష్టాః
 కిమద్వయేన ద్వితీయమేవ న యూయమేవ బ్రూహ్యేవ భగవన్నితి దేవా
 ఊచుర్యూయమేవ దృశ్యతే చేన్నాత్మజ్ఞా అసంగో హ్యాయమాత్మాఽతో యూయమేవ
 స్వప్రకాశా ఇదం హి సత్సంవిన్మయత్వాద్యూయమేవ నేతి హోచుర్హంతాసంగా వయమితి
 హోచుః కథం పశ్యంతీతి హోవాచ న వయం విద్య ఇతి హోచుస్తతో యూయమేవ
 స్వప్రకాశా ఇతి హోవాచ న చ సత్సంవిన్మాయా ఏతౌ హి పురస్తాత్పువిభాతం
 అవ్యవహార్యమేవాద్వయం జ్ఞాతో హ్యేవైష విజ్ఞాతో విదితావిదితాత్పర ఇతి హోచుః స
 హోవాచ తద్వా ఏతద్భహ్మోద్వయం బ్రహ్మాత్వాన్నిత్యం శుద్ధం బుద్ధం ముక్తం సత్యం
 సూక్ష్మం పరిపూర్ణమద్వయం సదానందచిన్మాత్రమాత్మైవావ్యవహార్యం కేనచన తత్
 తదేతదాత్మానమోమిత్త్యపశ్యంతః పశ్యత తదేతత్సత్యమాత్మా బ్రహ్మైవ బ్రహ్మాత్మైవాత్ర
 హ్యేవ న విచికిత్స్యమిత్తోఽసత్యం తదేతత్పండితా ఏవ పశ్యంత్యేతద్ద్యశబ్దమస్పర్శం
 అరూపమరసమగంధమవ్యక్తవ్యమనాదాతవ్యమగంతవ్యమవిసర్జయితవ్యమనానందయి
 తవ్యమమంతవ్యమబోద్ధవ్యమమనహంకర్తయితవ్యమచేతయితవ్యమప్రాణయితవ్యమన
 పానయితవ్యమవ్యానయితవ్యమనుదానయితవ్యమసమానయితవ్యమనింద్రియమవిషయ
 మకరణమలక్షణమసంగమగుణమవిక్రియమవ్యపదేశ్యమసత్త్వమరజస్కమతమస్కమ
 మాయమభయమప్యోపనిషదమేవ సువిభాతం సకృద్విభాతం పురతోఽస్మాత్పర్వస్మాత్
 సువిభాతమద్వయం పశ్యత హంసః సోఽహమితి స హోవాచ కిమేష దృష్టోఽదృష్టో వేతి
 దృష్టో విదితావిదితాత్పర ఇతి హోచుః క్వేషా కథమితి హోచుః కిం తేన న కించనేతి
 హోచుర్యూయమేవాశ్చర్యరూపా ఇతి హోవాచ న చేత్యాహురోమిత్త్యనుజానీధ్వం
 బ్రూతైనమితి జ్ఞాతోఽజ్ఞాతశ్చేతి హోచుర్నచైనమితి హోచురితి బ్రూతైనమాత్మసిద్ధమితి
 హోవాచ పశ్యామ ఏవ భగవో న చ వయం పశ్యామో నైవ వయం వక్తుం శక్నుమో

నమస్తేఽస్తు భగవన్ ప్రసీదేతి హోచుర్న భేతవ్యం పృచ్ఛతేతి హోవాచ కైషానుజ్ఞేత్యేష
ఏవాత్మేతి హోవాచ తే హోచుర్నమస్తుభ్యం వయం త ఇతి హ పారాస్తరమ్
ప్రజాపతిర్దేవానను శశాసానుశశాసేతి ॥

(పారభేదః-నావిద్యాఽనుభవాత్మని స్వప్రకాశే, పశ్యతాహం సపోఽహమితి, భగవన్,
ఇతీత)

తదేష శ్లోకః

ఓతమోతేన జానీయాదనుజ్ఞాతారమాంతరమ్ ।
అనుజ్ఞామద్వయం లబ్ధ్వా ఉపద్రష్టారమావ్రజేత్ ॥ ఇతి ।

ఇత్యాధర్వణీయ నృసింహోత్తరతాపనీయోపనిషత్సు నవమః ఖండః

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవా భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః ।
స్థిరైరంగైస్తుష్టువాంసస్తనూభిర్వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః ।
స్వస్తి న ఇంద్రో వృద్ధశ్రవః స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః ।
స్వస్తి నస్తార్క్ష్యోఽరిష్టనేమిః స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు ॥

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

ఇతి నృసింహ ఉత్తరతాపిన్యూపనిషత్సమాప్తః